

Kolumna dofinansowana ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Porozumienie w sprawie finansowania projektów z zakresu wymiany węglowych źródeł ciepła

W dniu 5 października 2015 r. w Sali Błękitnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach, podpisano oficjalne porozumienie pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, dotyczące finansowania wymiany pieców węglowych.

Zarząd Województwa reprezentował Marszałek - Wojciech Saługa, natomiast WFOŚiGW w Katowicach Prezes Zarządu - Andrzej Pilot.

Podpisanie porozumienia powinno zagwarantować ciągłość finansowania projektów z zakresu wymiany węglowych źródeł ciepła, której to procedury nie można dotować w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w rozdzianu 2014-2020. Możliwość taka istnieje, w ramach środków statutowych regionalnego WFOŚiGW, w zakresie zabudowy kotłów węglowych 4 i 5 klasy (wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:2012), a zawarte porozumienie pozwoli na przedstawienie beneficjentom kompletnej oferty finansowania zadań.

Eksperti Funduszu wyliczają, że na realizację zawartej umowy przeznaczonych zostanie około 10 mln złotych. Co roku WFOŚiGW w Katowicach na zadania z zakresu ochrony atmosfery przeznacza około 21 mln złotych w formie dotacji oraz 260 mln złotych w postaci pożyczek.

Podpisanie regionalnego porozumienia zeszło się w czasie z podpisaniem przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę „ustawy antysmogowej” (nowelizacja ustawy „Prawo ochrony środowiska” – przyp. autora), która ma się przyczynić do poprawy czystości powietrza. Ustawa umożliwi m.in. zastosowanie na szczeblu lokalnym prawnych rozwiązań, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza. Władze lokalne, uwzględniając potrzeby zdrowotne mieszkańców oraz oddziaływanie na środowisko, będą mogły wprowadzać na konkretnym terenie normy techniczne, emisyjne i jakościowe dla instalacji spalania paliw. Podpisana ustawa daje szansę rozwojowi nowoczesnych technologii

w górnictwie, a także pozwoli na szersze zastosowanie energii ze źródeł odnawialnych. Ustawa ta budziła od dłuższego czasu kontrowersje. Jej zwolennicy wskazywali, że przyczynić się może do ograniczenia tzw. niskiej emisji i poprawy czystości powietrza, a przeciwnicy z kolei, że może ona uderzyć w rodzime górnictwo, które i tak ma już mnóstwo problemów.

Jakub Cofała
Dział Przedsiębiorczości, WGD i Agroturystyki
Źródło i zdjęcia
WFOŚiGW w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Ekotony dla redukcji zanieczyszczeń obszarowych w krajobrazie rolniczym

Zakwity wód, szczególnie te wywołane przez toksyczne szczepy sinic, to coraz częstszy obraz nad brzegami polskich jezior, zbiorników zaporowych czy Bałtyku. Występowanie zakwitów jest konsekwencją procesu eutrofizacji wód, czyli ich przeżyźnienia związkami biogenicznymi: azotem i fosforem. Zwiększony ładunek azotu i fosforu tam trafiający, to wynik oddziaływania człowieka na środowisko, w tym emisji zanieczyszczeń zarówno ze źródeł punktowych, jak i obszarowych, m.in. z obszarów rolniczych.

Azot i fosfor, jako niezbędne makroelementy dla roślin, są stosowane w postaci nawozów naturalnych i mineralnych, w celu zwiększenia plonowania roślin. Jednak w momencie, kiedy intensywna dawka nawozów nie jest równoważona wymogami i zapotrzebowaniem przez rośliny w okresie wegetacyjnym, następują nieuniknione straty składników odżywczych do środowiska. Nadwyżki niewykorzystanych przez rośliny składników nawozowych, ulegają wymywaniu z pól i w wyniku spływu powierzchniowego i infiltracji, przedostają się do pierwszego poziomu wód gruntowych, systemów drenarskich, cieków i zbiorników wodnych.

Roślinne strefy buforowe (ekotony) są wciąż niedocenianym narzędziem dla ochrony ekosystemów wodnych przed transportem zanieczyszczeń obszarowych. Ekotony usytuowane pomiędzy polami uprawnymi a wodą, w postaci pasa stałej roślinności (np.: łąk, ziołorośli, krzewów bądź zadrzewień), ograniczają przemieszczanie się biogenów (związków azotu i fosforu), poprzez redukcję ich stężenia w płytkich wodach gruntowych oraz w spływie powierzchniowym.

Analiza efektywności stref buforowych w krajobrazie rolniczym była jednym z tematów poruszanych w trakcie szkolenia specjalistycznego dla pracowników Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego pt.: „Strefy buforowe i inne działania dla ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych”. Szkolenie odbyło się w dniach 15-16 września 2015 r. w Zawadzie Pilickiej w ramach projektu EKOROB: Ekotony dla redukcji zanieczyszczeń obszarowych (LIFE08 ENV/PL/00519, www.ekorob.pl) realizowanego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie i Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN w Łodzi.

Uczestnicy szkolenia mieli możliwość zapoznania się z opracowanymi oraz pilotażowo wdrożonymi i testowanymi nad Zbiornikiem Sulejowskim wysokoefektywnymi strefami buforowymi, w których oprócz pasów roślinności zastosowano barierę biogeochemiczną na bazie wapienia i dolomitu oraz ścianę denitryfikacyjną. Złoża denitryfikacyjne w postaci wykopu wypełnionego piaskiem, wymieszanym z wolnorozkładającym się materiałem organicznym (najczęściej stosowane są wypełnienia w postaci kory i wiórów drzewnych iglastych, słomy) są zalecane do stosowania w przypadku wysokich stężeń azotanów w wodach gruntowych. Zachodzi w nich proces denitryfikacji, w wyniku którego azotany rozpuszczone w wodzie przechodzą w formę azotu atmosferycznego. Złoża te mogą być wykorzystywane również jako opaski i podkłady pod składowiska obornika w celu ochrony wód podziemnych.

W szkoleniu brali udział również przedstawiciele Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie: pani Joanna Trejtowicz i pan Janusz Podpłomyk z Biura Kontroli, którzy podzielili się z uczestnikami wiedzą z zakresu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz ekologicznej w ramach PROW 2014-2020, a także kontroli w zakresie wzajemnej zgodności i na obszarach OSN, mogących oddziaływać na ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

W trakcie szkolenia przedstawiono również opracowany w ramach projektu LIFE+ EKOROB Program działań dla ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych w zlewni Pilicy, w celu poprawy jakości wód w rzekach oraz w Zbiorniku Sulejowskim. Program działań kładzie duży nacisk na stosowanie dobrych praktyk rolniczych, m.in. wykonywanie badań gleb, opracowywanie planów nawozowych, jak i utrzymywanie właściwego odczynu gleby poprzez wapnowanie. Prezentacja była początkiem dyskusji oraz wymiany opinii i doświadczeń na temat możliwości wpływania na decyzje rolników poprzez rozpowszechnianie wiedzy, także tej o rozwiązaniach opartych o ekohydrologię (złoża denitryfikacyjne, bariery biogeochemiczne, czy strefy buforowe). Szczególnie cenne dla przedstawicieli projektu były uwagi zgłaszane przez doradców, co do rozwiązań i wniosków związanych z Programem działań. Pozwolą one na zwiększenia możliwości urealnienia i uskutecznienia proponowanych działań.

W drugim dniu szkolenia uczestnicy odbyli wizytę na skonstruowanych strefach buforowych na poligonach demonstracyjnych, m.in. poligonach w Barkowicach i Zarzęcinie. Przedstawiony został pobór prób oraz zaprezentowano skuteczność funkcjonowania wysokoefektywnych stref buforowych. Uczestnicy szkolenia odwiedzili również jeden z poligonów monitoringowych projektu zlokalizowany nad rzeką Radońką, na którym mieli okazję zmierzyć efektywność strefy buforowej. Wykazano wysoką skuteczność pasa łąki ekstensywnie użytkowanej w oczyszczaniu wód podziemnych z zanieczyszczeń azotanami pochodzącymi z pól uprawnych.

Mamy nadzieję, że wiadomości przekazane pracownikom ŚODR będą przydatne we współpracy z rolnikami oraz stworzą szansę do transferu skutecznych, prostych, trwałych i efektywnych ekonomicznie rozwiązań w ograniczaniu zanieczyszczeń obszarowych.

Katarzyna Izydorczyk
Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN
Wojciech Frątczak
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie